POSTI- JA TELEHALLITUKSEN

KIERTOKIRJEKOKOELMA

1981 Nro 83

Nro 83

K i e r t o k i r j e

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Säädöskokoelmassa on julkaistu seuraava laki (526/81):

L a k i

tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 10 päivänä heinäkuuta 1981

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/48) 45 §,

muutetaan 2 §, 4 §:n 1 momentin johdantokappale, 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale, 6 §, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 17 §:n 3 momentti, 18–21 §, 22 §:n 1 momentti, 23–25 §, 26 §:n 1 momentti, 28 §, 38 §:n 2 momentti, 39 §:n 3 momentti, 41 §:n 1 ja 5 momentti, 42–44 §, 46 §:n 1 ja 2 momentti, 47 §:n 1 ja 2 momentti, 49 ja 50 §, 51 §:n 1 momentti, 53 ja 54 §, 54 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 60 §,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 1 momentti ja 2 momentin johdantokappale sekä 14 §:n 1 momentti 20 päivänä joulukuuta 1968 annetussa laissa (695/68), 6 § ja 7 §:n 1 momentti 16 päivänä kesäkuuta 1950 annetussa laissa (286/50), 16 §:n 1 momentti ja 20 § 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa (956/71), 18 ja 19 § sekä 26 §:n 1 momentti 7 päivänä marraskuuta 1958 annetussa laissa (440/58), 23 § osittain muutettuna 28 päivänä maaliskuuta 1980 annetulla lailla (238/80), 47 §:n 1 momentti 23 päivänä joulukuuta 1976 annetussa laissa (1050/76), 53 § muutettuna 30 päivänä huhtikuuta 1959, 13 päivänä maaliskuuta 1964 ja 10 päivänä helmikuuta 1965 annetuilla laeilla (205/59, 137/64 ja 58/65), 54 a § 17 päivänä tammikuuta 1958 annetussa laissa (15/58) ja 60 § muutettuna mainitulla 23 päivänä joulukuuta 1971 annetulla lailla ja 29 päivänä joulukuuta 1976 annetulla lailla (1105/76), sekä

lisätään 14 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 20 päivänä joulukuuta 1968 annetulla lailla ja 19 päivänä joulukuuta 1969 annetulla lailla (812/69), uusi 4 momentti, 16 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 23 päivänä joulukuuta 1971 annetussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2–5 momentti siirtyvät 3–6 momentiksi, lakiin uusi 18 a, 53 a–53 e ja 65 a § seuraavasti:

2 §

Oikeutta korvaukseen työtapaturman johdosta ei kuitenkaan ole, jos työntekijä elää vakinaisesti työnantajan taloudessa ja on hänelle tai hänen aviopuolisolleen sukua suoraan takenevassa tai etenevässä polvessa tahi on hänen ottolapsensa tai ottovanhempansa tahi jonkun tässä tarkoitetun henkilön puoliso.

128102829A – 11

Postiasemille jakelu nro 42

4 §

Työtapaturmalla tarkoitetaan tässä laissa tapaturmaa, joka aiheuttaen vamman tai sairauden on kohdannut työntekijää:

---

5 §

Korvausta ei suoriteta vammasta tai sairaudesta, jonka työntekijä on aiheuttanut itselleen tahallisesti.

Päiväraha ja tapaturmaeläke voidaan evätä tai niitä vähentää joko määräajaksi tai toistaiseksi:

---

6 §

Työntekijän omaisella tarkoitetaan tässä laissa, mikäli 23 §:n 1 momentin 3 kohdan ja 2 momentin sekä 25 §:n säännöksistä ei muuta johdu:

1) puolisoa ja kahdeksantoista vuotta nuorempaa lasta; sekä

2) kahdeksantoista vuotta täyttänyttä lasta samoin kuin vanhempia, otto- ja isovanhempia sekä kahdeksantoista vuotta nuorempia sisaruksia, jos mainittujen henkilöiden työkyky ja varallisuus ovat niin vähäiset, että he elatukseensa nähden ovat olleet huomattavasti riippuvaisia työntekijästä.

7 §

Edellä 6 §:ssä tarkoitettuna lapsena pidetään, paitsi työntekijän omaa lasta, myös ottolasta, aviopuolison lasta, jonka huoltaja sanottu aviopuoliso on, sellaista avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta, johon nähden työntekijän elatusvelvollisuus on oikeuden päätöksellä tai sopimuksella vahvistettu, sekä sellaista muuta lasta, jonka elatuksesta työntekijä on joko omassa kodissaan tai muutoin huolehtinut. Lasta, joka on annettu kolmannelle henkilölle ottolapseksi ei kuitenkaan ottolapsisuhteen kestäessä ole pidettävä luonnollisten vanhempiensa 6 §:ssä tarkoitettuna lapsena.

---

14 §

Korvauksena työtapaturman aiheuttamasta vammasta tai sairaudesta annetaan:

1) työntekijälle sairaanhoitoa, päivärahaa, tapaturmaeläkettä, haittarahaa ja niihin liittyviä lisiä sekä kodinhoitokustannusten korvausta;

2) työntekijän omaiselle perhe-eläkettä; sekä

3) hautausapua niin kuin jäljempänä säädetään.

Siitä riippumatta, mitä 1 momentissa on säädetty, työntekijälle korvataan työtapaturman aiheuttamaksi epäillystä vammasta tai ammattitaudin selvittämisestä aiheutuneet 41 §:n 5 momentissa tarkoitetut perustellut ja tarpeelliset lääkärintutkimuskulut, vaikka vamma tai sairaus ei osoittaudukaan korvattavan työtapaturman aiheuttamaksi tai korvattavaksi ammattitaudiksi. Ammattitautiepäilyssä korvauksen suorittaminen edellyttää, että tutkimus perustuu työterveyshuoltoon perehtyneen lääkärin arviointiin ja tutkittavan henkilön työolosuhdetietoihin.

16 §

Päivärahan, tapaturmaeläkkeen ja perhe-eläkkeen suuruus määräytyvät työntekijän vuosityöansiosta siten, että

1) päiväraha on vuosityöansion 360. osa;

2) tapaturmaeläke on vuodessa 85 prosenttia vuosityöansiosta; ja

3) perhe-eläke on vuodessa yhdelle omaiselle 40 prosenttia, kahdelle omaiselle 55 prosenttia ja kolmelle tai useammalle omaiselle 65 prosenttia vuosityöansiosta.

Haittaraha on vuodessa 60 prosenttia 6 momentin mukaisesta vuosityöansion vähimmäismäärästä.

---

17 §

Jos työntekijä on vain osittain kykenemätön tekemään työtään, päiväraha on työkyvyn alentumista vastaava suhteellinen osa 16 §:ssä sanotusta määrästä. Päivärahaa ei kuitenkaan anneta, jollei työntekijän kyky tehdä työtään ole alentunut ainakin 10 prosenttia ja jollei tapaturmasta johtuva työansion alentuma ole vähintään 16 §:n 6 momentissa mainitun vuosityöansion vähimmäismäärän kahdeskymmenesosa.

18 §

Tapaturmaeläkettä suoritetaan työntekijälle ensimmäisestä päivästä sen jälkeen, kun päivä-

rahan maksaminen on päättynyt, tai jollei päivärahaa ole maksettu, aikaisintaan tapaturman sattumispäivää seuraavasta päivästä lukien.

Tapaturmaeläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijän työkyvyn voidaan tapaturman aiheuttaman vamman tai sairauden johdosta arvioida alentuneen vähintään 10 prosenttia ja lisäksi edellytetään, että työansion alentuma on vähintään 16 §:n 6 momentissa tarkoitetun vuosityöansion vähimmäismäärän kahdeskymmenesosa. Työkyvyn alentumista arvioitaessa otetaan huomioon työntekijän jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja saatavissa olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verrattavia muita seikkoja.

Työkyvyn alentumista määrättäessä on selvitettävä ansiotulojen alentumisen syy-yhteys tapaturman aiheuttamaan vammaan tai sairauteen hankkimalla tarvittavat selvitykset esimerkiksi vakuutetun työstä ja terveydentilasta sekä ansiosta ennen tapaturmaa ja sen jälkeen.

Tapaturmaeläke on 16 §:ssä tarkoitetun määrän suuruinen, jos työntekijä on täysin kykenemätön 2 momentissa tarkoitettuun työhön. Muussa tapauksessa tapaturmaeläke on työkyvyn alentumista vastaava suhteellinen osa edellä sanotun täyden eläkkeen määrästä.

18 a §

Haittarahaa suoritetaan työntekijälle, joka ei saa päivärahaa ja jonka tapaturman aiheuttamasta vammasta tai sairaudesta johtuva yleinen haitta voidaan arvioida pysyväksi.

Edellä 1 momentissa sanotulla yleisellä haitalla tarkoitetaan muuta vahinkoa kuin työkyvyn alentumista. Tämän suuruuden määrittämistä varten sosiaali- ja terveysministeriö jakaa yleistä haittaa aiheuttavat vammat ja sairaudet 20 haittaluokkaan.

Haittarahan suuruus määräytyy työntekijälle vamman haittaluokan perusteella alla olevan taulukon mukaan.

Haitta-luokka	Määrä prosentteina vuosityöansion vähimmäismäärästä	Haitta-luokka	Määrä prosentteina vuosityöansion vähimmäismäärästä
1	1	11	13
2	2	12	16
3	3	13	19
4	4	14	22
5	5	15	25
6	6	16	32
7	7	17	39
8	8	18	46
9	9	19	53
10	10	20	60

Haittaluokkiin 1—10 kuuluvista vammoista suoritetaan korvaus kertakaikkisena ja luokkiin 11—20 kuuluvista vammoista työntekijällä on oikeus valita, ottaako hän korvauksensa kertakaikkisena vai jatkuvana. Kertakorvaus lasketaan haittarahan pääoma-arvoa vastaavaksi pääomaksi työntekijän ikä huomioon ottaen. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset haittarahan kertakorvauksen laskemisesta.

Jos haittaluokkaa myöhemmin vamman pahentumisen takia olisi korotettava vähintään kahdella, työntekijällä on oikeus saada uudelleen haittarahaa muuttuneiden olosuhteiden mukaisesti. Maksettavasta haittarahasta on kuitenkin tällöin vähennettävä maksettua pääoma-arvoa vastaava haittarahan määrä.

Jos työntekijä haluaa myöhemmin vaihtaa jatkuvana maksettavan haittarahakorvauksensa kertakorvaukseksi, hänellä on oikeus tähän vaihtoon. Tällöin haittarahakorvaus vaihdetaan sen pääoma-arvoa vastaavaksi pääomaksi.

19 §

Jos tapaturmaeläke on enintään 20 prosenttia 16 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainitusta eläkkeestä, vahingoittunut voi tapaturmalautakunnan suostumuksella vaihtaa tapaturmaeläkkeen sitä vastaavaksi pääoma-arvoksi. Jos työntekijän työkyky tapaturmasta aiheutuneen vamman tai sairauden johdosta alenee ja muutos on olennainen, ryhdytään tapaturmaeläkettä suorittamaan uudelleen muuttuneiden olosuhteiden mukaisesti. Eläkkeestä on tällöin vähennettävä maksettua pääomaa vastaava osa.

20 §

Jos työntekijä saamansa vamman tai sairauden johdosta on joutunut niin avuttomaan ti-

laan, ettei hän voi tulla toimeen ilman toisen henkilön apua tai jos vaikea vamma tai sairaus muutoin aiheuttaa hänelle poikkeuksellista haittaa, voidaan, niin kauan kuin sanotut edellytykset ovat olemassa, hänelle antaa haittalisää, joka päivää kohti on enintään 14 markkaa. Tätä lisää ei kuitenkaan anneta siltä ajalta, jona vahingoittuneelle annetaan hoitoa sairaalassa tai muussa laitoksessa.

Työntekijälle, jonka tekojäsen tai muu apuneuvo aiheuttaa pitovaatteiden erityistä kulumista tai jolla on opaskoira, voidaan antaa lisäkorvauksena enintään 2 markkaa 80 penniä päivältä.

Työntekijälle, joka tapaturmasta saamansa vamman tai sairauden johdosta ei kykene hoitamaan kotiaan, voidaan maksaa kohtuullinen korvaus tästä johtuvista välttämättömistä lisäkustannuksista, ei kuitenkaan vuotta pitemmältä ajalta tapaturmasta lukien.

Jos tapaturmaeläke vaihdetaan pääomaksi, on samalla vaihdettava pääomaksi myös tämän pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitetut työntekijälle maksettavat lisät.

21 §

Jos työntekijälle annettavan korvauksen suorittaminen 22 §:n 1 momentissa tai 51 §:n 1 momentissa mainituissa tapauksissa on keskeytetty, suoritetaan keskeytysajalta työntekijän puolisolle, lapselle tai heille yhteisesti seitsemänkymmentä prosenttia tai, jos heitä ei ole, harkinnan mukaan myös muille omaisille yhteensä viisikymmentä prosenttia siitä päivärahasta tai tapaturmaeläkkeestä, joka työntekijälle olisi keskeytysajalta ollut maksettava.

22 §

Työntekijä on velvollinen ottamaan vastaan lääkärin määräämää hoitoa, joka tarkoittaa hänen työ- tai toimintakykynsä parantamista, ei kuitenkaan hengenvaaralliseksi katsottavaa hoitotoimenpidettä, samoin kuin invalidihuoltoa sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty. Jos työntekijä ilman hyväksyttävää syytä kieltäytyy mainitusta hoidosta tai invalidihuollosta, voidaan hänelle annettavan päivärahan, tapaturmaeläkkeen ja haittarahan suorittaminen keskeyttää.

---

23 §

Jos tapaturman seurauksena on ollut työntekijän kuolema taikka jos merityösuhteessa oleva henkilö on kadonnut, on sen lisäksi, mitä edellisten pykälien nojalla saattaa tulla maksettavaksi, suoritettava:

1) hautausapuna vainajan kuolinpesälle tai kadonneen omaisille 16 §:ssä sanottu määrä, jos kuolinpesän varoista on suoritettu hautauskustannukset tai jos hautausta katoamisen takia ei ole voitu toimittaa, mutta muussa tapauksessa niille, jotka ovat pitäneet huolta vainajan hautaamisesta, siitä aiheutuneiden kustannusten määrä, ei kuitenkaan enempää kuin kuolinpesälle olisi ollut suoritettava;

2) kuolin- tai katoamispäivän jälkeisestä päivästä perhe-eläke leskivaimolle. Oikeus perheeläkkeeseen lakkaa, jos leski solmii uuden avioliiton;

3) kuolin- tai katoamispäivän jälkeisestä päivästä perhe-eläkettä lapselle kahdeksantoista vuoden ikään asti. Lapsella, joka kahdeksantoista vuotta täytettyään ansiotyössä olematta vielä opiskelee kehittyäkseen vastaista ammattiaan tai tointaan varten tai joka ruumiillisen tai henkisen vajavuuden takia on kykenemätön itsensä elättämiseen, on oikeus hakemuksesta perheeläkkeeseen opiskelun perusteella enintään kahdenkymmenenyhden vuoden ikään asti ja ruumiillisen tai henkisen vajavuuden takia niin kauan kuin mainittu tila kestää, mikäli vajavuus on syntynyt ennen kahdenkymmenenyhden vuoden iän täyttämistä;

4) kuolin- tai katoamispäivän jälkeisestä päivästä hakemuksesta muulle omaiselle perhe-eläkettä niin kauan kuin hänen ei voida olettaa saavan toimeentuloaan saatavilla olevalla sellaisella työllä, jonka suorittamista voidaan häneltä kohtuudella edellyttää silmällä pitäen hänen koulutustaan, aikaisempaa toimintaansa, ikäänsä ja asumisolosuhteitaan sekä näihin verrattavia muita seikkoja.

Leskimiehellä on oikeus saada perhe-eläkettä samojen perusteiden mukaan kuin leskivaimolla, jos vaimo miehen työkyvyttömyyden takia on ollut miehen pääasiallinen elättäjä.

Sellaisen työntekijän kuolema, jonka haittaluokka on vähintään 18, katsotaan tapaturman seuraukseksi, jollei voida pitää todennäköisenä,

että tapaturman aiheuttamalla vammalla tai sairaudella ei ole ollut siihen olennaista vaikutusta.

Perhe-eläkkeestä kuuluu puolisolle ja täysorvolle kaksi osaa sekä muulle lapselle ja omaiselle yksi osa.

Perhe-eläkelain mukaiseen eläkkeeseen oikeutetulle lapselle suoritetaan tämän lain mukainen perhe-eläke kuitenkin vähennettynä lapselle tulevan perhe-eläkelain mukaisen eläkkeen kansaneläkelain 27 §:ssä tarkoitettua toista kuntaryhmää vastaavalla määrällä.

24 §

Jos puolisonsa jälkeen perhe-eläkettä saava leski menee uuteen avioliittoon, on hänellä oikeus avioliittoon mennessään saada kolmen vuoden eläkettä vastaava kertakaikkinen rahamäärä.

25 §

Jos avioliitto on solmittu sen työtapaturman jälkeen, jonka seurauksena on sittemmin työntekijän kuolema, ei puolisolla ole oikeutta perhe-eläkkeeseen, ellei avioliitosta ole syntynyt lasta tai avioliitto ole jatkunut kolmea vuotta. Myöskään lapselle, jota vasta tapaturman jälkeen on pidettävä 7 §:ssä tarkoitettuna lapsena, ei ole oikeutta perhe-eläkkeeseen, ellei sanotussa pykälässä tarkoitettu huoltosuhde ole jatkunut kolmea vuotta.

26 §

Jos työnantaja on tapaturman johdosta maksanut sairausajan etuutena työntekijälle sellaiselta ajalta palkkaa, ennakkoa tai muita maksuja, jolta tämän lain mukaan annetaan päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, on työnantajalla oikeus vähentää maksamansa määrä 12 §:n mukaisesta, hänen suoritettavastaan korvausosuudesta ja tämän osuuden ylittävältä osalta saada suoraan vakuutuslaitokselta sille annettavaa tilitystä vastaan maksamastaan määrästä takaisin, mitä vakuutuslaitoksen on työntekijälle maksettava vastaavina korvauserinä samalta ajalta. Jos kaksi tai useampia työnantajia on suorittanut työntekijälle edellä tarkoitettua palkkaa tai muuta etuutta, jaetaan työnantajalle maksettava korvaus työnantajien kesken heidän samalta ajanjaksolta suorittamiensa etuuksien suhteessa. Työntekijälle vuosiloman ajalta annettavia etuuksia ei kuitenkaan lueta näihin maksuihin.

---

28 §

Vuosityöansiona pidetään työntekijän saamaa työansiota, jonka hän tapaturman sattuessa saamansa työansion mukaan olisi vuoden pituisen ajanjakson kuluessa todennäköisesti saanut.

Työansiona pidetään työntekijän saamaa veron ennakkopidätyksen alaista rahapalkkaa, luontoisetua, voitto-osuutta tai lahjapalkkiota samoin kuin muuta veronalaista vastikkeeksi katsottavaa etua.

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tai muutoin tulee selvitetyksi, että edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetulla tavalla laskettu vuosityöansio on poikkeuksellisesta syystä ollut alhaisempi kuin hänen työansionsa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa työansiota oli pidettävä vakiintuneena, työntekijän vuosityöansio arvioidaan sellaisen keskimääräisen työansion mukaan, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Jos tulee selvitetyksi, että vuosityöansio poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, vuosityöansiota voidaan samalla tavoin alentaa.

Jos ei voida edellä 1—3 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavasti selvittää työntekijän vuosityöansiota, hänen vuosityöansionsa voidaan arvioida. Arviota tehtäessä voidaan ottaa huomioon työntekijän työkyky, ammattitaito ja muut asiaan vaikuttavat seikat ja se, mitä häneen verrattava työntekijä samalla paikkakunnalla samaan aikaan yleensä saa palkkaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset vuosityöansion laskemisesta.

38 §

Samalla tavoin täytäntöönpanokelpoisia ovat vakuutusoikeuden, tapaturmalautakunnan ja vakuutuslaitoksen lainvoimaiset päätökset työnantajan suoritettaviksi määrätyistä maksuista ja korvauksista.

39 §

Vakuutusoikeudella, tapaturmalautakunnalla ja vakuutuslaitoksella on oikeus vaatia poliisitutkinnan toimeenpanemista muunkin kuin 2 momentissa mainitun tapaturman johdosta.

41 §

Tässä laissa säädettyä korvausta on kirjallisesti haettava vakuutuslaitokselta tai tapaturmasta tehtävä kirjallinen ilmoitus vakuutuslaitokselle yhden vuoden kuluessa tapaturman sattumispäivästä lukien taikka, jos tapaturmasta on aiheutunut kuolema tai merityösuhteessa oleva henkilö kadonnut, yhtä pitkässä ajassa kuolinpäivästä tai siitä päivästä lukien, jolloin merityösuhteessa oleva 59 §:n mukaan on katsottava kadonneeksi mainittua päivää lukuun ottamatta. Jos korvausasian vireilletulo työntekijästä johtuvasta syystä on kohtuuttomasti viivästynyt, voidaan häneltä viivästymisajalta evätä korvaus, ei kuitenkaan vireilletuloa edeltävän vuoden ajalta.

Korvauksen saamista varten on vakuutuslaitokselle toimitettava lääkärin antama tai, vamman tai sairauden laadusta riippuen, muu luotettava selvitys työntekijän tilasta sekä lisäksi, jos vakuutuslaitos sitä vaatii, vakuutuslaitoksen määräämän lääkärin antama selvitys. Selvityksen kustannukset maksaa vakuutuslaitos. Työntekijä on myös velvollinen toimittamaan vakuutuslaitokselle tarpeellisen selvityksen korvaukseen vaikuttavista muista seikoista. Jos työntekijä ei kohtuullisessa ajassa toimita vakuutuslaitoksen häneltä pyytämää selvitystä eikä esitä menettelylleen hyväksyttävää syytä, voidaan asia määrätä raukeamaan.

42 §

Jos se, jonka korvauksesta on kysymys, iän, sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hoitamaan asioitaan eikä hänellä ole holhoojaa, vakuutuslaitoksen hyväksymä lähiomainen tai muu henkilö, joka pääasiallisesti on huolehtinut hänestä, taikka sosiaalilautakunta voi edunvalvojana käyttää hänen puhevaltaansa tämän lain mukaista korvausta koskevassa asiassa.

43 §

Kun vakuutuslaitokselle on tehty ilmoitus työtapaturmasta ja vahingoittuneen tai hänen omaisensa oikeus korvaukseen on riidaton, mutta vakuutuslaitos katsoo korvausvelvollisuuden kuuluvan toiselle vakuutuslaitokselle, on ensiksi mainittu vakuutuslaitos velvollinen viipymättä korvausvelvollisen vakuutuslaitoksen puolesta suorittamaan asianomaiselle korvauksen ennakkona määrän, joka suuruudeltaan likimääräisesti vastaa korvauksen määrää. Jollei päästä yksimielisyyteen siitä, mikä vakuutuslaitos on korvausvelvollinen, on tämä kysymys alistettava tapaturmalautakunnan ratkaistavaksi. Tapaturmalautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kun on päästy yksimielisyyteen korvausvelvollista vakuutuslaitosta koskevassa kysymyksessä tai kun asia on tapaturmalautakunnan päätöksellä ratkaistu, on korvausvelvollisen vakuutuslaitoksen heti suoritettava ennakkoa maksaneelle vakuutuslaitokselle, mitä tämä on 1 momentin nojalla suorittanut, ja ennakon määrä on vähennettävä lopullisesta suorituksesta.

44 §

Jollei vamman tai sairauden kehitystä tai työkyvyn lopullista alentumista voida riittävällä varmuudella arvioida, on korvaus myönnettävä määräajaksi ja korvauksen saaja on velvoitettava jatkokorvauksen saamista varten esittämään uusi selvitys korvauksen suuruuteen vaikuttavista seikoista. Selvityksen hankkimisesta aiheutuneet tarpeelliset kustannukset suorittaa vakuutuslaitos.

46 §

Jos tapaturmaeläkkeen, haittarahan, niihin liittyvien lisien tai perhe-eläkkeen suuruuteen vaikuttavat seikat olennaisesti muuttuvat, voidaan korvausmäärää oikaista.

Korvauksen saaja on velvollinen vakuutuslaitoksen määräyksestä ja sen kustannuksella käymään korvaukseen vaikuttavan vammansa tai sairautensa selvittämistä varten tutkittavana vakuutuslaitoksen nimeämän lääkärin luona tai sen osoittamassa sairaalassa. Niin ikään korvauksen saaja on velvollinen vakuutuslaitoksen pyynnöstä kohtuullisessa ajassa toimittamaan

sille selvityksen korvauksen suuruuteen vaikuttavista muista seikoista. Jos korvauksen saaja ilman hyväksyttävää syytä jättää tutkimusmääräyksen tai selvityspyynnön noudattamatta, voidaan kysymyksessä olevan korvauksen maksaminen keskeyttää, kunnes määräystä tai pyyntöä on noudatettu.

---

47 §

Päiväraha ja siihen liittyvät lisät on maksettava ainakin kerran kuukaudessa jälkikäteen, ei kuitenkaan useammin kuin kerran viikossa. Tapaturmaeläke, jatkuvana maksettava haittaraha ja näihin liittyvät lisät sekä perhe-eläke ja korvaus kodinhoitokustannuksista maksetaan, jolleivät asianomaiset toisin sovi, kuukausittain etukäteen. Jos maksettava määrä kuukaudessa olisi pienempi kuin sata markkaa, voi suoritus tapahtua pitemmin väliajoin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Suoritettava korvaus on, jos asianomaiset eivät toisin sovi, vakuutuslaitoksen toimesta ja kustannuksella pidettävä korvaukseen oikeutetun saatavana siinä kotimaisessa rahalaitoksessa, jonka korvauksen saaja määrää. Jollei rahalaitosta ole määrätty, suoritettava korvaus pidetään siihen oikeutetun saatavana tämän asuinpaikan postitoimipaikasta.

---

49 §

Jos tapaturmaeläke, haittaraha, perhe-eläke tai korvaus kodinhoitokustannuksista on lakkautettava, keskeytettävä tai sen määrää pienennettävä ennalta arvaamattomasta syystä, tehdään muutos lähinnä seuraavasta mahdollisesta päivästä lukien.

50 §

Jollei erääntynyttä korvauserää tai muuta suoritusta ole nostettu kolmen vuoden kuluessa, on oikeus siihen menetetty.

Milloin korvausta ryhdytään uudelleen maksamaan sen oltua keskeytyneenä työntekijästä johtuvasta syystä, korvausta ei ilman erityistä syytä makseta vuotta pitemmältä ajalta takautuvasti.

51 §

Vapausrangaistukseen tuomitulle, tutkintavankeudessa olevalle taikka yleiseen työlaitokseen tai muuhun vastaavaan laitokseen määrätylle tai otetulle korvauksen saajalle ei ilman erityistä syystä makseta päivärahaa, tapaturmaeläkettä, niihin liittyviä lisiä eikä perhe-eläkettä siltä ajalta, jonka vapausrangaistuksen suorittaminen, vapausrangaistuksen vähennyksenä huomioon otettu tutkintavankeudessa oleminen tai laitoksessa olo kestää kolmea kuukautta kauemmin.

---

5 luku

Muutoksenhaku

53 §

Tapaturmavakuutusasioissa toimivat muutoksenhakueliminä tapaturmalautakunta, vakuutusoikeus ja korkein oikeus.

Tapaturmalautakunnassa on päätoiminen puheenjohtaja, vähintään kaksi varapuheenjohtajaa ja vähintään kolme lakimies- ja kolme lääkärijäsentä sekä vähintään kuusi työmarkkinajäsentä. Puheenjohtaja, varapuheenjohtajat ja muut jäsenet toimivat tuomarin vastuulla ja heillä on henkilökohtaiset varamiehet. Jos puheenjohtaja ennestään on valtion virassa tai toimessa, vapautuu hän sen hoitamisesta siksi ajaksi, jona hän toimii puheenjohtajana.

Valtioneuvosto määrää puheenjohtajan, varapuheenjohtajat, muut jäsenet ja heidän varamiehensä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Työmarkkinajäsenistä on ainakin kolme määrättävä työnantajayhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ja ainakin kolme työntekijäin ja toimihenkilöiden ammattiyhdistysten edustavimpien keskusjärjestöjen ehdotuksesta. Puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja lakimiesjäsenten tulee olla tuomarin virkaan oikeuttavan tutkinnon suorittaneita ja tapaturmavakuutukseen hyvin perehtyneitä. Lääkärijäsenten tulee olla vakuutuslääketieteeseen perehtyneitä laillistettuja lääkäreitä. Lautakunta voi toimia jaostoihin jakautuneena.

Tapaturmalautakunnan lopullinen päätös pannaan täytäntöön niin kuin riita-asiassa an-

nettu lainvoiman saanut tuomio, jollei toisin säädetä.

Tapaturmalautakunnan toiminnasta aiheutuvat kustannukset vakuutuslaitokset suorittavat lautakunnan käsiteltäviksi tulevien asioiden lukumäärän mukaisessa suhteessa, kuitenkin niin, että kunkin laitoksen on suoritettava vähintään 2 000 markkaa.

Tarkemmat säännökset tapaturmalautakunnasta ja siitä aiheutuvista kustannuksista säädetään asetuksella.

53 a §

Joka ei tyydy vakuutuslaitoksen antamaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta tapaturmalautakunnalta kirjallisella valituksella viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä.

Joka ei tyydy tapaturmalautakunnan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta kirjallisella valituksella 1 momentissa säädetyssä ajassa päätöksen tiedoksi saatuaan.

Joka katsoo, että tämän lain perusteella määrätyn maksun maksuunpano on ollut lain tai sopimuksen vastainen, saa siitä tehdä kirjallisen perustevalituksen tapaturmalautakunnalle kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Jos sellainen valitus tehdään ulosmittauksen johdosta, on lisäksi voimassa, mitä verojen ja maksujen ulosotossa on perustevalituksesta säädetty.

Joka ei tyydy tapaturmalautakunnan 3 momentissa mainitussa asiassa antamaan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta kirjallisella valituksella 1 momentissa säädetyssä määräajassa.

53 b §

Vakuutusoikeuden päätökseen, mikäli siinä on ratkaistu kysymys siitä, oikeuttaako ruumiinvamma, sairaus tai kuolema tämän lain mukaiseen korvaukseen tahi siitä, kenen on korvaus suoritettava, sekä vakuutusoikeuden perustevalitukseen antamaan päätökseen saa hakea muutosta korkeimmalta oikeudelta valittamalla, jos korkein oikeus oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 3 §:n nojalla myöntää valitusluvan.

Edellä 6 §:n 2 kohdassa tarkoitetun henkilön oikeutta perhe-eläkkeeseen koskeva vakuutusoikeuden päätös on lopullinen, ei kuitenkaan siltä osalta kuin kysymys on 1—5 §:ssä säädetyistä korvattavuuden edellytyksistä.

Haettaessa muutosta vakuutusoikeuden päätökseen on soveltuvin osin noudatettava, mitä oikeudenkäymiskaaren 30 luvussa on säädetty muutoksenhausta hovioikeuden ratkaisuun. Määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen on 60 päivää siitä päivästä, jona valittaja on saanut tiedon vakuutusoikeuden päätöksestä.

53 c §

Mitä 42 §:ssä on säädetty puhevallan käyttämisestä tämän lain mukaista korvausta koskevassa asiassa, on vastaavasti voimassa haettaessa muutosta vakuutuslaitoksen, tapaturmalautakunnan tai vakuutusoikeuden päätökseen.

Milloin tapaturmalautakunnan päätöksestä tehtyä valitusta ei ole jätettävä tutkimatta tai hylättävä, on vastapuolelta vaadittava vastaus viran puolesta.

Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, katsotaan valittajan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on vakuutuslaitoksesta tai tapaturmalautakunnasta hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna pantu postiin.

53 d §

Vakuutuslaitoksen tai tapaturmalautakunnan päätösta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu, jollei asianomainen muutoksenhakuelin toisin määrää.

Jos vakuutuslaitoksen tai tapaturmalautakunnan päätös on perustunut väärään tai puutteelliseen selvitykseen, vakuutusoikeus voi, jos on kysymys korvauksen suuruudesta, sanotussa lainkohdassa asetetun määräajan päätyttyä vakuutuslaitoksen esityksestä tai sen hakemuksesta, jota asia koskee, kuultuaan muita asianosaisia poistaa päätöksen ja ottaa tai määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

53 e §

Jos kysymys on evätyn edun myöntämisestä tai myönnetyn edun lisäämisestä, voivat myös

vakuutuslaitos ja tapaturmalautakunta aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä käsitellä asian uudelleen.

Tämän lain mukainen aiheettomasti maksettu etu voidaan jättää takaisin perimättä, jos sen myöntämisen tai maksamisen ei ole katsottava johtuneen korvauksen saajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä.

54 §

Jos vakuutuslaitokselle määräajassa tehtävä hakemus tai ilmoitus on saapunut perille tämän ajan päätyttyä, tämä seikka ei ole esteenä korvauksen myöntämiselle, jos myöhästymiseen on ollut painavia syitä.

Jos tapaturmalautakunnalle, vakuutusoikeudelle tai korkeimmalle oikeudelle määräajassa annettava valitus tai muu kirjelmä on saapunut perille tämän ajan päättymisen jälkeen, voidaan se tästä huolimatta, 1 momentissa mainituin edellytyksin, ottaa tutkittavaksi.

54 a §

Niiden asioiden käsittelyä varten, joihin tätä lakia on sovellettava, on vakuutusoikeudessa siitä annetussa laissa tarkoitettuina maallikkojäseninä kaksi työnantaja- ja kaksi työntekijäjäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä. Näiden tulee olla työoloihin perehtyneitä ja heistä osallistuu vakuutusoikeuden istuntoon samanaikaisesti yksi työnantaja- ja yksi työntekijäjäsen.

Työnantaja- ja työntekijäjäsenet sekä varajäsenet valtioneuvosto määrää kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Heidän määräämistään varten on työnantajayhdistysten edustavimmille keskusjärjestöille sekä työntekijäin ja toimihenkilöiden ammattiyhdistysten edustavimmille keskusjärjestöille annettava tilaisuus tehdä omalta kohdaltaan ehdotuksensa.

---

60 §

Tämän lain 11 ja 12 §:ssä, 16 §:n 3 ja 6 momentissa, 20 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 53 §:n 5 momentissa säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuosittain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/61) 9 §:n soveltamista varten. Tarkistetut markkamäärät pyöristetään siten, että 20 §:n 2 momentissa säädetty markkamäärä pyöristetään lähimmäksi täydeksi 10 penniksi, saman pykälän 1 momentissa säädetty markkamäärä lähimmäksi täydeksi markaksi, 12 §:ssä säädetyt markkamäärät lähimmäksi täydeksi kymmeneksi markaksi, 11 §:ssä, 16 §:n 3 ja 6 momentissa sekä 53 §:n 5 momentissa säädetyt markkamäärät lähimmäksi täydeksi sadaksi markaksi.

Tapaturmaeläkkeeseen, jatkuvana maksettavaan haittarahaan ja perhe-eläkkeeseen tehdään indeksitarkistus ja ennakkokorotus noudattaen vastaavasti, mitä työntekijäin eläkelain 9 §:ssä säädetään. Tarkistettuna korvauksena maksetaan kulloinkin vähintään voimassa olevan lain 16 §:n 6 momentista johtuva määrä.

Kertakaikkisena maksettavaan korvaukseen tehdään indeksitarkistus ja ennakkokorotus korvauksen maksamisajankohdan mukaan.

Hautausapua sekä 20 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja lisiä korotetaan vuosittain 1 momentin mukaisesti.

Vakuutusyhtiöille 2, 3 ja 4 momentin mukaisista korotuksista sekä tapaturmalautakunnasta johtuvia menoja varten on tarpeellinen erä otettava huomioon tapaturmavakuutuslaissa säädettyä, vakuuttamisvelvollisen työnantajan vakuutusmaksua määrättäessä. Tapaturmalautakunnasta johtuvia menoja lukuun ottamatta sanottujen korotusten kustantamiseksi tarpeellisten maksujen perusteet ja maksujen jaon vakuutuslaitosten kesken vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

Asetuksella annetaan tarkemmat säännökset tämän pykälän soveltamisesta.

65 a §

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen tai laitos, julkisessa virassa oleva lääkäri, sairaala, eläketurvakeskus sekä lakisääteistä vakuutusta harjoittava vakuutus- tai eläkelaitos on velvollinen pyynnöstä antamaan tässä laissa tarkoitetulle vakuutuslaitokselle sekä muutoksenhakuviranomaiselle maksutta kaikki hallussaan olevat käsiteltävänä olevan vakuutus- ja korvausasian ratkaisuun vaikuttavat tiedot. Sama koskee työnantajaa ja työpaikkaterveydenhuollosta vastaavaa lääkäriä, jolla on tämän toimensa perusteella hallussaan

vahingoittuneen terveydentilaa koskevaa aineistoa. Vakuutuslaitos on velvollinen maksamaan kohtuullisen palkkion tässä pykälässä säädetyn velvoituksen perusteella annetusta lääkärinlausunnosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämän lain 14 §:n 4 momenttia sovelletaan siinä tarkoitettuihin lääkärintutkimuksiin, jotka on suoritettu tämän lain voimassa ollessa.

Tätä lakia sovellettaessa pidetään 20 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyjä markkamääriä vuoden 1971 yleistä palkkatasoa vastaavina.

Tämän lain 26 §:ää sovelletaan myös päivärahaan ja elinkorkoon, joka perustuu ennen tämän lain voimaantuloa sattuneeseen tapaturmaan.

Mitä tämän lain 60 §:ssä on säädetty tapaturmaeläkkeestä, perhe-eläkkeestä ja kertakaikkisesta korvauksesta, sovelletaan vastaavasti ennen tämän lain voimaantuloa sattuneen tapaturman perusteella maksettavaan elinkorkoon, huoltoeläkkeeseen ja elinkoron sijasta maksettavaan kertakaikkiseen korvaukseen.

Vakuutuslaitoksen päätökseen haetaan valittamalla muutosta tapaturmalautakunnalta, jos päätös on annettu tämän lain tultua voimaan.

Vakuutusoikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat muutoksenhakuasiat on käsiteltävä loppuun aikaisemman lain mukaan. Vakuutusoikeuden antamaan päätökseen aikaisemman lain mukaisesti vireille tulleessa valitus- tai alistusasiassa haetaan valittamalla muutosta aikaisemman lain mukaan.

Milloin muualla laissa olevan säännöksen perusteella vakuutuslaitoksen tapaturma- tai ammattitautiasiassa antamaan päätökseen olisi haettava valittamalla muutosta vakuutusoikeudelta, on valitus sen sijasta tehtävä tapaturmalautakunnalle, jos päätös on annettu tämän lain tultua voimaan.

Posti- ja telehallitus selostaa seuraavassa uusia korvausetuuksia ja korvausjärjestelmän toimeenpanon uudistuksia. Myös muut voimassa olevat korvauslajit mainitaan tässä selostuksessa.

Tapaturmavakuutuslaki uudistuu 1.1.1982. Uudistus liittyy osana niihin sosiaaliturvaa koskeviin muutoksiin, jotka sisältyivät kuluvan vuoden tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun. Tapaturmavakuutuslaki tulee uudistumaan kaikilta keskeisimmiltä osiltaan. Vahingoittuneen ansionmenetyskorvausten osalta siirrytään täyden korvauksen periaatteen toteuttamiseen ja nämä muuttuvat samalla saajansa veronalaiseksi tuloksi. Lääketieteellisen haitan sijasta päähuomio kiinnitetään vamman tai sairauden vahingoittuneelle aiheuttamaan taloudelliseen menetykseen. Korvauksissa huomioidaan entistä paremmin vammautuneen yksilölliset olosuhteet nykyisen liiallisen kaavamaisuuden sijasta. Lisäksi uudistetaan tapaturmavakuutuslain muutoksenhakujärjestelmä. Korvausten osalta uudistus koskee niitä tapaturmia, jotka sattuvat 1.1.1982 jälkeen.

Tapaturmakorvaukset

Sairaanhoito (TVL 14 ja 15 §)

Sairaanhoitona korvataan
- lääkärin antama tai määräämä hoito
- lääkkeet, puhdistusaineet ja sidostarpeet
- tekojäsenet ja muut apuneuvot
- harkinnan mukaan opaskoira sokeille
- välttämättömät matkakustannukset
- tarpeettomia kustannuksia välttäen;

yleensä yleinen sairaala ja maksuluokka, yleinen kulkuneuvo jne.

Päiväraha (TVL 16 ja 17 §)

— p ä i v ä r a h a a maksetaan — jos työkyvyttömyys kestää tapaturmapäivää lukuun ottamatta ainakin k o l m e p e r ä k k ä i s t ä p ä i v ä ä — tapaturmapäivää seuraavasta päivästä lukien enintään vuoden ajalta.

— edellytyksenä vähintään 10 %:n työkyvyttömyys (ja lisäksi ansionalenema vähintään 20. osa vähimmäistyöansiosta)

— päivärahan suuruuteen vaikuttavat

– vuosityöansio, käytännössä tapaturmaa edeltäneen vuoden ajan ansiotaso (minimivuosityöansio v. 1981 19.000 markkaa; kaikki palkkatulot huomioidaan, ei yrittäjä yms. tuloa)

– lääkärintodistuksen perusteella määrätty työkyvyttömyysaste (yleensä 100 %)

– vahingoittuneen päiväraha vuosityöansion 360. osa (noin 100 % työansion menetyksestä)

– päiväraha maksetaan *kaikilta viikonpäiviltä,* siis myös juhla- ja sunnuntaipäiviltä, päiväraha ei näin ollen ole suoraan verrattavissa työpäivän ansioon, vaan on sitä pienempi (seitsemän päivän päiväraha – viiden päivän palkka)

– lakisääteisen vakuutuksen perusteella maksettava päiväraha on veronalaista, kun tapaturma on sattunut tai ammattitauti ilmennyt 1.1.82 tai sen jälkeen

– ns. vanhojen tapaturmien korvaukset maksetaan vanhan lain mukaan

– veronalaisesta päivärahasta on vakuutusyhtiöllä ennakonpidätysvelvollisuus.

Esimerkki päivärahasta

Tapat.pvä 20.1.1982
Vuosityöansio 36.000 mk, päiväraha 100 mk
Työkyvyttömyysaika 21.1.–26.1.1982
Vahingoittuneen saama sairausajan palkka 21.1.–26.1.1982 750 mk
Päiväraha 6 x 100 mk = 600 mk, joka menee kokonaan työnantajalle.

Uudet kustannuskorvaukset

Tutkimuskustannukset (TVL 14 §)

– työtapaturman aiheuttamaksi epäillystä vammasta tai ammattitaudin selvittämisestä aiheutuneet lääkärintutkimuskulut korvataan, vaikka itse vammaa tai sairautta ei korvatakaan

– perustellut ja tarpeelliset kulut

– ammattitautiepäilyssä tutkimuksen tulee perustua työterveyshuoltoon perehtyneen lääkärin arviointiin ja tutkittavan henkilön työolosuhdetietoihin.

Kodinhoitokustannukset

– kodinhoidon lisäkustannukset enintään vuoden ajalta tapaturman jälkeen

– ensisijaisesti kunnallisen kodinhoitotaksan mukaan

– myös kustannukset lasten hoitamisesta poikkeuksellisesti kodin ulkopuolella.

Tapaturmaeläke (TVL 16 ja 18 §)

– korvaus työkyvyn alentumisesta, jonka mittana yleensä ansiotulojen alentuma

– täysi eläke 85 % vuosityöansiosta

– osittainen eläke työkyvyn alentumista vastaava osa täydestä eli käytännössä eläke on 85 % ansionalenemasta

– esim. silloin kun vahingoittunut ei pysty työhön lainkaan enää vamman vuoksi tai kun siirtyy työhön, jossa ansiotaso alhaisempi

– yleensä määräaikainen päätös ja ansiotulot tarkistetaan ajoittain

– tapaturmaeläke on kokonaan verotettavaa tuloa.

Esimerkki tapaturmaeläkkeestä

1. Tapaturma sattuu vuonna 1982, vuosityöansio 45.000 mk. Vahingoittunut palaa lokakuussa -82 työhön, mutta vaihtaa asentajan työn varastotyöhön, jossa palkka on 37.000 mk. Tapaturmaeläke on ansionalenemasta 85 % eli 85 % x (45.000 – 37.000) = 6.800 mk vuodessa.

2. Vahingoittuneen vamma johtaa kokonaan työstä pois jäämiseen, korvataan 85 % vuosityöansiosta.

Haittaraha (TVL 16 ja 18 §)

– korvaus haitasta muussa kuin ansiotoiminnassa, esim. perhe-elämä, virkistys- ja harrastustoiminta, osallistuminen yhteiskuntaelämään
(muut kuin taloudelliset seuraukset)

– sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa haittaluokkataulukon (20 haittaluokkaa)

– haittaluokissa 1–10 kertakaikkinen korvaus

– haittaluokissa 11–20 vahingoittunut saa valita kertakaikkisen tai jatkuvan korvauksen

– täysi haittaraha vuodessa 60 % vähimmäisvuosityöansiosta

– haittarahan suuruuteen vaikuttavat

– vähimmäisvuosityöansion määrä

- vahingoittuneen ikä tapaturmahetkellä
- haittaluokka

– esim. hl 1, vahingoittunut 60 v., haittaraha 1.682 mk
hl 20, vahingoittunut 20 v., haittaraha 177.042 mk

– kyseessä on *pysyvän* haitan korvaus
– ensin annetaan tarvittaessa ennakkopäätös ja korvaus ennakkona
– maksetaan päivärahavaiheen jälkeen
– haittaraha on verovapaata tuloa.

Muita korvauksia vahingoittuneelle (TVL 20 §)

– haittalisä vahingoittuneelle, joka ei tule toimeen ilman toisen henkilön hoitoa, tai jolle aiheutuu vammasta poikkeuksellista haittaa (vastaa lähinnä avuttomuuslisää, joka vuonna 1981 enintään 48 mk/päivä)
– vaatelisä esim. proteesin aiheuttamasta vaatteiden kulumisesta ja opaskoiralisä (vuonna 1981 enintään 9,70 mk/päivä)
– kuntoutus (TVL 14 § ja laki tapaturmakorvausta saavien invalidihuollosta 20.12.1963/592)
lääketieteellinen kuntoutushoito
koulutus uuteen ammattiin tai työhön
avustus tai laina ammatin harjoittamiseen
– esinevahingot (TVL 14 §)
– silmälasit, kuulokojeet, hammasproteesit, tukisidokset jne. korvataan vain kun tapaturmasta on aiheutunut ruumiinvamma
– vaatteet korvataan vain kun ne on jouduttu rikkomaan sairaanhoidon saamiseksi (samoin sormukset, korjauslaskun mukaan).

Perhe-eläke (TVL 16 ja 23 §)

– hakemuksetta
– naisleskelle
– miesleskelle vain, kun vaimo on ollut tämän pääasiallinen elättäjä miehen työkyvyttömyyden takia
– alle 18-vuotiaalle lapselle (omat lapset sekä vahingoittuneen huoltamat lapset)
– myös tapaturman jälkeen solmitun avioliiton leski, kun avioliitto on jatkunut kolme vuotta tai siitä on syntynyt lapsi
– hakemuksesta
– 18 vuotta täyttäneet lapset
– opiskelun perusteella 21 vuoden ikään saakka
– ruumiillisen tai henkisen vajavuuden takia, niin kauan kuin ko. tila kestää
– vanhemmat
– otto- ja isovanhemmat ja
– 18 vuotta nuoremmat sisarukset
– vanhemmat ja sisarukset
edellyttäen, että he ovat olleet taloudellisesti huomattavasti riippuvaisia työntekijästä

– perhe-eläkkeen määrä
– perhe-eläke on vuodessa yhdelle omaiselle 40 %, kahdelle 55 % ja kolmelle tai useammalle omaiselle 65 % vuosityöansiosta
– eläkkeeseen eivät vaikuta lesken tulot, ikä, varallisuus yms.
– eläkkeestä kuuluu puolisolle ja täysorvolle kaksi osaa, muille yksi osa
– perhe-eläke on veronalaista tuloa (kunkin korvauksensaajan (myös lasten) eläke käsitellään verotuksessa erillisenä).

Esimerkki perhe-eläkkeestä

Vahingoittuneen vuosityöansio 42.000 mk
Perhe-eläkkeen saajina puoliso ja 2 lasta

Perhe-eläke mk/v	65 % x 42.000 mk =	27.300
lesken osuus mk/v	2/4 x 27.300 mk =	13.650
lapsen osuus mk/v.	1/4 x 27.300 mk =	6.825

Hautausapu (TVL 14 ja 23 §)

– korvaus kuolinpesälle
– suuruus yleensä vakio, ei riipu vahingoittuneen tuloista tai hautajaiskulujen määrästä
– v. 1981 4.800 mk
– todelliset kulut, mikäli muu kuin kuolinpesä huolehtinut hautaamisesta (ei yli em. määrän)
– jos ulkomaan tapaturma, voidaan maksaa todelliset ja kohtuulliset hautauskustannukset.

Korvausten veronalaisuus

Keskeisimpänä uudistuksena on tapaturmakorvausten veronalaisuus. Kaikki ansionmenetyskorvaukset ovat veronalaista tuloa. Tällaisia ovat siis päiväraha, tapaturmaeläke ja perhe-eläke. Sen sijaan kulukorvauksiksi tarkoitetut korvaukset eivät ole veronalaisia. Niinpä haittaraha, hautausapu, haittalisä, korvaukset kodinhoitokustannuksista ja sairaanhoitokulut eivät ole veronalaisia.

Edelleen on huomattava, että uudistuksen toteuttamisen jälkeen ennakkopidätyksen oikaisu tapaturmaturvan nojalla maksettujen päivärahojen osalta ei enää ole mahdollista. Sitä vastoin oikeus sosiaaliturvamaksun oikaisuun pakollisen tapaturmaturvan nojalla maksettujen päivärahojen osalta säilyy. Sosiaaliturvamaksun oikaisua tehtäessä käytetään samaa prosenttilukua, jonka suuruisena sosiaaliturvamaksu on tapaturma-ajan palkkaa maksettaessa suoritettu. Tämän menettelyn osalta tulee posti- ja telehallitus erikseen antamaan yksityiskohtaiset ohjeensa.

Muutoksenhakujärjestelmä

Tapaturmavakuutuksen muutoksenhakujärjestelmä muutetaan vastaamaan muiden sosiaalivakuutuksen osa-alojen muutoksenhakujärjestelmiä.

Vakuutuslaitosten ja vakuutusoikeuden väliin perustetaan uusi muutoksenhakuelin, tapaturmalautakunta. Päätoimisen puheenjohtajan ja jäsenet määrää valtioneuvosto. Jäsenistä kolme on lakimiesjäseniä, kolme lääkärijäseniä sekä kolme työnantajajärjestöjen ja kolme työntekijäjärjestöjen edustajia.

Tapaturmalautakunnan päätökseen haetaan muutosta vakuutusoikeudelta, joka siis toimii vasta toisen asteen muutoksenhakuelimenä. Ylimpänä muutoksenhakuelimenä on rajoitetusti korkein oikeus.

Nykyinen alistusmenettely vakuutusoikeuteen poistetaan käytännössä kokonaan ja tällaisissa tapauksissa annetaan päätös, josta on tavalliseen tapaan muutoksenhakuoikeus tapaturmalautakuntaan.

Työeläkejärjestelmän tuntema perustevalitus otetaan nyt myös tapaturmavakuutuslakiin. Perustevalituksen voi tehdä se, joka katsoo, että vakuutusmaksun maksuunpano on ollut lain tai sopimuksen vastainen. Valitusaika on kaksi vuotta sen vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu. Valitus tehdään tapaturmalautakunnalle, jonka päätöksestä voidaan edelleen valittaa vakuutusoikeuteen.

Uudistuksen aiheuttamia toimenpiteitä

Lainuudistuksen johdosta tapaturmailmoituslomake ja sen täyttämisohjeet uusitaan. Lomakkeessa kysytään uutena tietona muun muassa vahingoittuneen ennakonpidätystietoja. Lomakkeessa uusitaan lisäksi palkkatietoja koskeva osa sekä poistetaan perhetietokohta, koska huoltosuhde ei enää vaikuta korvauksen suuruuteen. Tapaturmailmoituslomakkeen uusimisesta tullaan antamaan erilliset ohjeet.

Yhteenveto

Tapaturmavakuutuslain uudistus merkitsee korvausjärjestelmän rakenteen järkeistämistä ja vahingoittuneen ansionmenetyskorvausten osalta periaatteessa täyden korvauksen periaatteen toteuttamista. Tällä tulee olemaan myös vaikutusta vahingonkorvausoikeudellisissa kysymyksissä. Siviilioikeudellisina juttuina hoidettavien vahingonkorvausasioiden määrä työtapaturmatapauksissa tulee vähentymään. Voitaneen olettaa, että haittaluokkataulukko tultaneen hyväksymään myös pohjaksi vian ja pysyvän vamman haitanastetta määrättäessä ja että haittarahan korvaukset tulevat heijastumaan myös vahingonkorvauslain mukaisissa vian ja pysyvän haitan korvausten määrää määrättäessä.

Eripainos kiertokirjeestä lähetetään myöhemmin liitettäväksi liitettäväksi Säännöskokoelman kohtaan V.2.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 1981

Hallintoylijohtaja **Lauri Kuusisto**

Toimistopäällikkö *Esko Hiekkasalmi*